

(11464) Erken Çocukluk Dönemi Akademik Yeterlik Ölçeği-Öğretmen Formu (EÇAYÖ): Türkçe'ye Uyarlama, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması**FATMA BETÜL ŞENOL***Afyon Kocatepe Üniversitesi***FİGEN TURAN***Hacettepe Üniversitesi***Problem Durumu**

Dünyada yaşanan bilimsel ve teknolojik değişim ve gelişmelerin meydana gelmesiyle birlikte eğitimden de beklentiler artmaktadır. Küreselleşmenin de etkisiyle bu gelişim ve değişimler bireylerin gelişim profillerini de değiştirmektedir. Tüm bu değişimler, günümüzde, hızla yaşam koşullarını da değiştirmekte; buna bağlı olarak da akademik açıdan başarılı, yaratıcı ve eleştirel düşünme, üst düzey düşünme becerilerine sahip nitelikli bireylere olan gereksinim gün geçtikçe daha çok artmaktadır. Nitelikli bireylere ulaşmak için bireylerin gelişim hızlarının en yüksek olduğu erken çocukluk döneminin desteklenmesi gerekmektedir. Özellikle gelişimsel açıdan yaşamın sihirli yılları olarak kabul edilen okul öncesi dönemde akademik becerilerin etkin bir şekilde kazanıldığı bilinmektedir. Ayrıca, okul öncesi eğitim kurumları bu dönemde çocukların sosyal gelişimlerini destekleyerek, onların paylaşma, işbirliği içinde çalışma, problem çözme, kendi kendine karar verme gibi becerilerin geliştirilmesini sağlamaktadır. Tüm bu becerilerin kazanımı çocuklarda erken akademik becerilerin kazanımını desteklemektedir. Okul öncesi dönemde yer alan erken akademik beceriler matematik becerilerini ve okuma yazma becerilerini kapsamaktadır. Okul öncesi dönemde çocukların eğitim ortamlarında kazanacağı deneyimler daha sonraki eğitim yaşantısında öğreneceklerinin temelini oluşturmaktadır. Bu dönemde çocuklara uygulanan temel erken akademik beceriler çocukların ilköğretime hazır bulunuşluk düzeyini arttırmakta ve daha sonraki eğitim yaşantısında ileri akademik becerilerinde başarısını önemli derecede etkilemektedir. Kısaca, okul öncesi dönemde çocuklarda doğal olarak var olan merak ve keşfetme yeteneğinin sistemli bir eğitim programı ile düzenlenmesi sonucunda çocukların akademik becerilerinde gelişme gözlemlenmekte ve bu beceriler çocukların tüm yaşamları boyunca kullanabilecekleri becerilerin temelini oluşturmaktadır. Çocukların akademik becerilerinin geliştirilmesini sağlayacak düzenlemelerin yapılabilmesi ve çocukların okul öncesi dönemden itibaren başarılarının artırılabilmesi için akademik düzeylerinin erken dönemde çeşitli ölçme araçları kullanılarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Çocukların okul öncesi eğitim kurumuna başladıkları andan itibaren, çocukların gelişimlerini destekleyen, çocukları en iyi şekilde gözlemleyen, nesnel değerlendirmeler yapan kişi eğitim ortamlarının ana sorumlusu öğretmenlerdir (Reid vd, 2014). Türkiye'de alan yazındaki çalışmalara bakıldığında, öğretmen değerlendirmesiyle yapılan, çocukların akademik becerilerinin bütünsel olarak değerlendirmeye yönelik bir ölçme aracının olmadığı dikkati çekmektedir. Buradan hareketle, okul öncesi dönem çocuklarının akademik becerilerinin bütünsel olarak değerlendirilmesi ve desteklenebilmesi için erken akademik becerilerinin geçerli ve güvenilir ölçme araçlarıyla ölçülmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. Bu nedenle bu çalışmada, Amerika'da Reid, Diperna, Missall ve Volpe (2014) tarafından geliştirilmiş "Erken Akademik Beceriler" ölçeğinin Türk çocuklarına uyarlanarak geçerlik güvenirlilik çalışmasının yapılması ve Türkiye'de öğretmen değerlendirmesiyle erken çocukluk döneminde akademik becerilerinin bütünsel olarak incelenmesi ve geliştirilmesine yönelik araştırmaların yapılmasına olanak sağlayacak bir ölçme aracının alan yazınına kazandırılması amaçlanmıştır.

Araştırma Yöntemi

Araştırmanın Modeli: 36 -72 aylık çocukların erken akademik becerilerini değerlendirmek üzere geliştirilmiş olan Erken Çocukluk Dönemi Akademik Yeterlik Ölçeği-Öğretmen Formu'nun (EÇAYÖ) (Teacher Rating Scale of Early Academic Competence) Türk çocuklarına uyarlamak amacıyla yapılan bu araştırma genel tarama modelindedir. Genel tarama modeli, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacı ile evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar,2007).

Çalışma Grubu: Araştırmanın çalışma grubunu 2015-2016 eğitim-öğretim yılında Afyonkarahisar il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi bağımsız anaokullarına devam eden, normal gelişim gösteren 36 -72 aylık 619 çocuk oluşturmaktadır.

Veri Toplama Araçları: Araştırmada, çocuklar hakkındaki kişisel bilgileri toplamak amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen, doğum tarihi, cinsiyet, okul öncesi eğitim kurumuna devam etme süresi bilgilerinin ortaya konulmasına yönelik genel bilgi formu kullanılmıştır. Ayrıca çalışmada Reid, Diperna, Missall ve Volpe (2014) tarafından geliştirilen Erken Çocukluk Dönemi Akademik Yeterlik Ölçeği-Öğretmen Formu (EÇAYÖ) kullanılmıştır. 85 maddeden oluşan EÇAYÖ, 36 -72 aylık çocukların erken akademik yeterliklerini ölçmek amacıyla geliştirilmiş olup Erken Akademik Beceri (38 madde) ve Erken Akademik Başarı Sağlayan Tutum (47 madde) Ölçeklerinin birleşiminden oluşmaktadır. Erken Akademik Beceri Ölçeği yaratıcı düşünme, eleştirel düşünme, matematiğe yatkınlık, erken okuryazarlık, anlama becerisi; Erken Akademik Başarı Sağlayan Tutum Ölçeği öğrenmeye karşı tutum, sosyal ve duygusal yeterlik, ince motor beceri, kaba motor beceri ve iletişim becerileri alt boyutlarından oluşmaktadır. EÇAYÖ, 36 - 72 aylık 619 çocuk için 35 öğretmen tarafından doldurulmuştur. Verilerin analizi, uygun istatistiksel işlemler kullanılarak yapılmıştır.

Beklenen/Geçici Sonuçlar

Erken Çocukluk Dönemi Akademik Yeterlik Ölçeği'nin yapı geçerliğine ilişkin bulgular faktör analizi yöntemi ile sağlanmıştır ve güvenilirliğinin belirlenmesinde iç tutarlılık katsayısı olan Cronbach alfa hesaplanmıştır. EÇAYÖ'ni oluşturan Erken Akademik Beceri Ölçeği'nin tümüne ait alfa değeri 0,98'dir. Ölçeğin alt boyutlarının alfa değerleri; "yaratıcı düşünme" 0,97; "eleştirel düşünme" 0,97; "matematiğe yatkınlık" 0,96; "erken okuryazarlık" 0,97; "anlama becerisi" 0,94 olarak belirlenmiştir. EÇAYÖ'ni oluşturan Erken Akademik Başarı Sağlayan Tutum Ölçeği'nin tümüne ait alfa değeri 0,99'dur. Ölçeğin alt boyutlarının alfa değerleri; "öğrenmeye karşı tutum" 0,97; "sosyal ve duygusal yeterlik" 0,97; "ince motor beceri" 0,98; "kaba motor beceri" 0,98; "iletişim becerileri" 0,98 olarak belirlenmiştir. EÇAYÖ, çocukların akademik yeterliklerini değerlendirmeye yönelik gelişim temelli bir test olduğundan ve testte yer alan maddeler basitten karmaşığa ve yakından uzağa ilkesi göz önüne alınarak hazırlandığından, Türk çocuklarına uyarlama sürecinde yüksek geçerlik güvenilirlik sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: akademik yeterlik, erken çocukluk dönemi, geçerlik, güvenilirlik

Kaynakça

Hills, V. (2005). *Preschool preparation: the importance of an early academic foundation*. The Free Library Articles and Books. Erişim http://findarticles.com/p/articles/mi_m0EIN/is_2005_Feb_19/ai_n9774660/

Karasar, N. (2007). *Bilimsel araştırma yöntemi* (17. baskı). İzmir: Nobel Yayınevi

Mağden, D. & Şahin, S. (2002). Beş-altı yaş grubu çocuklarının akademik becerilerini değerlendirmeye yönelik pilot bir çalışma. *Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Dergisi*, 1(6), 44-60.

Reid, E. E., Diperna, J. C., Missall, K. & Volpe, R. J. (2014). Reliability and structural validity of the teacher rating scales of early academic competence. *Psychology in the Schools*, 51(6), 535 – 553.

Ulusoy, A. (2003). Öğrenme. Ulusoy, A (Ed.). Gelişim ve Öğrenme içinde. (s. 137-148) Ankara: Anı Yayıncılık.

Unutkan, P. Ö. (2006). *Okul öncesinde ilköğretime hazırlık*. İstanbul: Morpa Yayınları.

Uyanık, Ö. & Kandır, A. (2010). Okul öncesi dönemde erken akademik beceriler. *Kuramsal Eğitimbilim*, 3 (2), 118-134.

Uyanık, Ö. & Kandır, A. (2014). Kaufman erken akademik ve dil becerileri araştırma testi'nin 61-72 aylık Türk çocuklarına uyarlanması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(2), 669-692.